

8. Feiner, F., Lanz, A., The concept of EPICT (European Pedagogical ICT Licence) and the implementation in Austria, KPH Graz, https://www.ph-online.ac.at/kphgraz/voe_main2.getVollText?pDocumentNr=11227&pCurrPk=2895 (accesat 14.03.2017).

9. Standarde de competențe digitale pentru cadrele didactice din învățământul general, aprobate prin ordinul Ministerului Educației nr. 862 din 07 septembrie 2015.

10. ICT standards and competencies from the pedagogical dimension: A perspective from levels of ICT adoption in teachers' education practice, 2016,

<http://www.unesco.org/new/fileadmin/MULTIMEDIA/FIELD/Santiago/pdf/ICT-Standards-and-competencies.pdf> (accesat 12.03.2017).

EDUCAȚIA DIGITALĂ SUCCESOARE A EDUCAȚIEI PENTRU CULTURA INFORMAȚIONALĂ

Yurie ILAȘCU, dr., conf. univ.

Summary

The major aim of this article is to answer the question: there are ways beneficial educational computer use in education of the young generation and that is education opportunities to mitigate any negative impact of new ICT? This paper discusses this issue and propose some educaționale practices designed to integrate information and communication technology in school curricula and university level by promoting digital literacy with unique meaning to be just learning based on a series of best practices.

În spațiul informatic contemporan și-a făcut apariția treptat, dar tot mai insistent, o nouă societate, care a fost numită ca fiind, una informațională. Societatea informațională are la bază o comunicare multifuncțională și se află într-o permanentă extindere a posibilităților tehnologice, cuprinzând nu numai telecomunicațiile, dar și alte sfere a societății, cum ar fi economia, comerțul, mediatizarea și virtualizarea sociumului, și, ce ne interesează pe noi, educația. Cine putea să creadă, de exemplu, că va apărea un nou gen artistic postmodernist, numit

generic, *arta digitală* ce se referă la abordarea metodelor și mijloacelor artistice clasice cu ajutorul tehnologiilor digitale sau instalațiilor virtuale interactive [2; p. 2]. Computerul funcționează simultan ca mediu educațional, dar și instrument de autorealizare personală. Tot așa, a devenit un lucru obișnuit să se vorbească despre - manualele electronice, datorită extinderii tehnologiilor informatice și comunicaționale, în sfera educaționalului. Numai cele mai simple statistici, în legătură cu numărul de utilizatori de calculator și internet în lume sunt în continuă creștere dinamică, internetul, are o creștere de 2100 % comparativ cu anul 2000! În prezent, calculatorul și internetul sunt considerate a fi unele dintre cele mai reprezentative instrumente tehnologice ale secolului XXI, instrumente ce sunt și continuă să fie „încorporate,” încetul cu încetul, în activitatea instructivă și educativă.

Totodată, se observă tot mai insistent o nouă provocare, de genul celorla, din a II-a jumătate a secolului XX. Atunci problemele lumii au impus constituirea unor noi tipuri de educație dintre care: - educația ecologică; - educația pentru pace și cooperare; - educația pentru participare și democrație; - educația pentru sănătate; - educația economică și casnică modernă; - educația pentru drepturile omului; - educația pentru schimbare și dezvoltare; - educația pentru comunicare și mass-media; - educația nutrițională; - educația pentru timp liber. *Noile educații*, așa cum au fost acceptate în lumea științelor educației, s-au impus într-un timp foarte scurt, dat fiind faptul că ele corespundeau unor trebuințe de ordin sociopedagogic din ce în ce mai bine conturate. În ciuda situației paradoxale în care se găsește, în pofida obstacolelor cu care se confruntă, educația este invitată să pregătească într-o manieră activă, mai constructivă și dinamică, generația viitoare. În aceste condiții, noile Tehnologii Informaționale și de Comunicare (TIC) au intervenit în cotidianul nostru cu vădite *influențe asupra comportamentului uman*. Din păcate, până acum, nu există nici o cercetare fundamentală, care ne-ar arăta exact ce impact îl are utilizarea îndelungată a calculatorului asupra dezvoltării psihomotorii a copilului și adolescentului. Pe de altă parte, ne-am obișnuit, déjà cu știrile din

presa cotidiană, despre anumite fraude informatice, comise de așa numiții *hackeri*, fără ca să realizăm că și ele sunt rezultatul intervenției rapide a societății informaționale asupra omului. Studiarea acestora din punct de vedere pedagogic este un demers de mare actualitate și aproape singular în peisajul educațional al Republicii Moldova. Folosirea tehnologiilor informaționale în școală face parte din evoluția naturală a învățării și generează o soluție firească la provocările contemporane adresate nevoilor de învățare ale elevilor.

Se cunoaște că viitorul unei națiuni este hotărât de modul în care aceasta își pregătește tineretul, afirma încă din secolul al XVII-lea, marele umanist olandez Erasmus. În ceea ce putem numi generic, educația din secolul XXI, ne vom opri asupra fenomenelor negative, care au survenit odată cu apariția TIC și anume: dependența de calculator; fraudele informatice, erodarea valorilor umane, ca urmare a conținuturilor non-valoare și agresive din Internet și complementare lui. Învățământul astăzi este pus în situația de a răspunde acestei noi provocări a societății informaționale prin promovarea și formarea unor cunoștințe, competențe și calități umane, capabile să le depășească tot așa cum a fost cu cele din domeniul Noilor Educații. Educația culturii informaționale nu mai poate să se limiteze la zona infodocumentării tradiționale din biblioteci, arhive sau presa periodică, prinzând conturul unui domeniu nou al științelor educației, chemat să eradicizeze o categorie întregă de non-valori, dăunătoare integrității morale și sănătății psihofizice a generației în creștere. A sosit timpul ca întreaga comunitate mondială preocupată de problematica educațională să declare extraordinara apariție și dezvoltare a TIC, vizavi de *educația pentru cultură informațională*, domeniu nou și prioritar al educației, iar sintagma *educația digitală*, drept succesoare a *educației pentru cultură informațională!*

Consider că educația digitală cu componenta ei de bază, cultura tehnologică, are nevoie de o fundamentare conceptuală și metodologică la ce-a de-a II-a componentă a ei, - o strictă și exactă reglementare de ordin sociopedagogic, referitoare la impactul educațional al TIC asupra

copiilor și adolescenților. Așadar, între cultura informațională și cultura tehnologică a avut loc o joncțiune, o suprapunere a conținuturilor, dar nu și a formelor de realizare. De aceea, va trebui într-un timp restrâns să se găsească soluții la problemele: cum și în ce măsură școala contemporană poate proteja dezvoltarea unui elev de conținutul non-valoare a TIC? Ce premise ar favoriza și facilita confruntarea lui cu societatea informațională contemporană? Va mai rămâne școala de azi să fie caracterizată drept una dintre minunile civilizației capabilă să păstreze bunăcuviința moralei umaniste în condițiile societății informaționale?

Educația pentru cultură informațională își pierde din valoarea semnificației inițiale, cedând locul - educației digitale, care își are originea în simbioza dintre cultura informațională și cultura tehnologică, și astfel, devenind o problemă primordială a educației contemporane de la începutul sec. XXI. Neliniștea generației în vârstă nu este una întâmplătoare sau neîntemeiată, tineretul de astăzi numit și „*nativi digitali!*” trebuie să devină una dintre preocupările constante ale educației. Generația de elevi de astăzi nu mai seamănă cu părinții sau bunicii lor, dacă ar fi să căutăm și să stabilim prin ce modalități au pornit aceste diferențe mari dintre generații, atunci această modificare, toată dezordinea și răzvrătirea actualei generații este parțial, o moștenire, dar provine, după părerea mea, fie și subiectivă!- din goana neîncetată și tot mai accelerată spre ceea ce este cultivată de multimedia globală, în regim non-stop - *supremația valorilor materiale asupra celor spirituale!* Aparent, generația în vârstă pare a fi depășită de situație și se creează impresia că în loc să aibă o apropiere de generația tânără, continuă a avea loc, de fapt, o îndepărtare!

Trebuie să recunoaștem că sistemul de educație se află în declin, într-o stare de criză cumulată: insuficiența fondurilor alocate atât pentru salarizarea profesorilor, cât și pentru întreținerea și dotarea școlilor; grave și profunde inegalități de pregătire și de oportunități între cei care trăiesc în mediul rural și cei aparținând populației urbane; între cei din familii avute și cei lipsiți de resurse economice; slaba capacitate de

competiție pe piața muncii a numeroși absolvenți de liceu și universitate. Deși, aparent, educația este considerată o prioritate națională, iar realitatea cotidiană o așază pe o altă „poliță,” nici o guvernare nu a tratat-o ca pe serviciul public cel mai important asigurat de stat, în măsura în care învățământul secundar are misiunea de neînlocuit de a-i forma pe elevi și tineri *educați pentru participare și democrație*, să-i facă să se simtă, că se pot bucura de dreptul de a avea șanse egale indiferent de mediul din care provin.

Încă Platon definea educația ca fiind „arta de a forma bunele deprinderi sau de a dezvolta aptitudinile native pentru virtute ale acelor care dispun de ele”, Aristotel, la rândul său, afirma că „educația trebuie să fie un obiect al supravegherii publice, iar nu particulare”, Comenius, considera că, la naștere, natura înzestreaază copilul cu „semintele științei, ale moralității și religiozității”, ele devenind un bun al fiecărui om numai prin educație.

Dintre cele patru tipuri fundamentale de învățare devenite pe parcursul vieții „piloni ai cunoașterii”: *a învăța să știi, a învăța să faci, a învăța să conviețuiești împreună cu ceilalți și a învăța să fii*, față de cerințele educației de a-i învăța pe elevi cum să învețe, școala trebuie să-i învețe în primul rând căile și mijloacele de supraviețuire, și de aici de a face față și de a găsi totuși posibilitatea și capacitatea de a-și împlini și realiza viața la potențialul pe care împrejurările istorice, nivelul social general, contextul îi permit. Trebuie să fim preocupați să-i învățăm nu doar să învețe, ci și cum să-și consolideze anumite calități specifice umane, cum ar fi prietenia, omenia, solidaritatea, dragostea, ospitalitatea, compasiunea față de ceilalți etc.

Prin urmare, societatea informațională, în anumite circumstanțe nefavorabile poate constitui un nou izvor de conflicte sociale între generații, dar ușor pot deveni interetnice, interreligioase sau chiar internaționale. Unica soluție ce trebuie abordată cu responsabilitate maximă este – ținerea sub controlul sociopedagogic al noilor TIC și dezvoltarea lor, doar ca o inovație favorabilă progresului omenirii și pentru a promova înțelepciunea conviețuirii pașnice. Calitatea de a fi

profesor dobândește noi valențe în secolul XXI, fiind în același timp o transmitere către tânăra generație a ideilor și principiilor științei, o pledoarie pentru gândirea logică și coerentă, pentru dobândirea de noi cunoștințe, dezvoltarea de capacități, aptitudini și competențe care pot fi atinse, doar prin constituirea, impunerea și promovarea unui nou tip de educație referitoare la ceea ce noi numim – *educația digitală*.

Totodată, existența unei permanente tendințe de sporire a calității procesului de învățământ, a provocat domeniul, între timp numit, Tehnologii Informaționale și de Comunicare să ne aducă noi și noi inovații tehnologice, ca pe un fapt firesc și apreciabil. Pe de altă parte, așa procese cum ar fi :

- *diagnosticarea psihopedagogică a dependenței de calculator;*
- *aplicarea programelor educative de identificare și prevenție a dependenței de calculator;*

- *psihoterapia clinică a dependenței de calculator;*
- *managementul educațional al fraudelor e-learning;*
- *educația juridică pentru prevenirea infracțiunilor informatice;*

- *implementarea produselor educaționale multimedia în activitatea didactică;*

- *perspective ale managementului e-educațional în cadrul informatizării învățământului,* solicită nu numai efort și abnegație, dar și ajustări substanțiale ale politicilor educaționale și celor curriculare. Deși, tematica educației digitale, continuă să rămână constantă, în ultimele două decenii, temă principală de preocupare științifică a multor cercetători, inclusiv și a autorului acestei cărți, actualmente, în sistemul educațional din Republica Moldova sunt identificate mai multe dificultăți fundamentale, care necesită suport logistic, inclusiv investigațional.

În concluzie, la *Introducere*, reiterez ideea ca scopul major al acestei lucrări este de a răspunde la întrebarea: există modalități educaționale de utilizare benefică a computerului în educația tinerii

generații și ce posibilități are educația pentru a contracara orice influență negativă a noilor TIC? Prezenta lucrare aduce în discuție această chestiune și propune anumite practici educaționale menite să integreze tehnologia informației și a comunicării în curricula școlară și cea universitară, prin promovarea educației digitale cu semnificația unică de a fi, doar o învățare bazată pe o serie de bune practici, dintre care:

- Folosirea rațională a echipamentelor digitale în scopuri de învățare.

- Ameliorarea și sporirea reușitei academice, grație utilizării TIC.

- Sporirea atractivității procesului educațional în general și în particular, implicarea activă a tinerei generații, pentru a-i face să se simtă valorizați și motivați, ca buni cunoscători și utilizatori ai TIC.

- Însușirea benefică a cunoștințelor privind utilizarea noilor tehnologii și metode digitale, printr-o relaționare și schimb de experiență cu profesorii, având aceeași preocupare nobile, folosirea noilor tehnologii și a metodelor digitale de învățare, numai în scopuri de diversificare și îmbogățire a cunoștințelor utile și profesionale [1; pp. 3-5].

Cât privește activitățile de distracție și petrecerea timpului liber în fața computerului, să fie conștientizate de fiecare copil sau elev, prin intermediul politicilor educaționale, că le va petrece în limitele bunului simț și al moralei umaniste, până a se ajunge ca acestea să-i dăuneze sănătății fizice sau integrității personalității.

Bibliografie

1. Ilașcu, Yu., Educația digitală, Editura Univ. Ped. de Stat „Ion Creangă” din mun. Chișinău, 2016.
2. Tomșa, L., Cultura digitală și valoarea estetică, modalități creative de utilizare a calculatorului în educația plastică, rezumatul tezei de doctorat în domeniul arte plastice și decorative. Universitatea de Arte și Design Cluj-Napoca, Cluj-Napoca, 2013.